

ש ריהביטחון משה דיין הוא אדם נחמד, באמת נחמד. תענוג הוא לראות אותו בטלוויזיה, כל שני וחמישי, כשהוא מחייך את חיוכו השובב. תענוג הוא לשמוע את הודעותיו השונות, בסיגנון צברי מלבב, הסותרות זו את זו. **יש לזה אולם כמו כל דבר טוב בחיים, יש לזה מחיר.**

ועלנו לשאול את עצמנו, סוף־סוף, את השאלה שניינינו להתחמק ממנה במשך ארבע שנים: **האם אנחנו יכולים להרשות לעצמנו את משה דיין?**

* * *

י זוהי האמת הפשוטה: משה דיין הוא שריביטחון יקר. פשוטו כמשמעו: יקר, יו"ד, קו"ף, רי"ש. הדבר מתבטא במיספרים פשוטים. בשנה האחרונה לפני מלחמת ששת־הימים, שהיא גם השנה האחרונה ללא משה דיין במשרד־הביטחון, הגיע תקציב־הביטחון של המדינה למיליארד ורבע ל"י. **בשנה השוטפת, הגיע תקציב־הביטחון ל־5.2 מיליארדים ל"י.**

זה היה לפני הפיחות. עכשיו מצפה לנו תקציב נוסף, שנידרש לאשרו בלי חוכמות, בהתאם למחירים החדשים. **בקיצור: במשך ארבע שנות כהונתו של משה דיין, גדל תקציב־הביטחון פי ארבע.**

* * *

מראית־עין, אין זה מוזר. שהרי בינתיים היתה מלחמה, ומלחמת־ההתשה, וסיפוח שטחים בפועל. **אבל למעשה זה מוזר מאודי־מאוד.** שהרי לפני המלחמה, חיינו בגבולות הנוראיים של

נושא אחר, לדוגמה, הוא גודל התחייבויותינו הבטיחוניות מחוץ לישראל.

צה"ל מאמץ צבאות רבים מסביב לכדור־הארץ. אויבי ישראל והעיתונות העולמית הנייטרלית טענו שאנו מאמינים את צבא סינגפור וקונגו, מחזיקים בסיסים באתיופיה, מנהלים מלחמות בסודאן הדרומית ובצ'אד, שביצענו מהפכה באוגנדה, ועוד ועוד.

מי שקורא ידיעות אלה בעיתונות הרצינית, יכול להישוב שישראל היא מעצמה עולמית, בסדר־גודל של ברית־המועצות, או לפחות בריטניה וצרפת.

אלא שבשביל פעילות ישראל מחו"ל אין משלמים 250 מיליון אורחים סובייטיים, אלא שלושה מיליון אזרחי ישראל.

לא מכבר שמעתי מפי האדם מס' 2 בגרמניה, שלפי הערכה מוסמכת נאלצת ברית־המועצות להימנע מהרפתקאות באירופה, בעולם הערבי ובמזרח הרחוק, מפני ש־כלכלתה הלאומית שוב אינה מסוגלת לשאת במחיר. ואיי־לו אנו מסוגלים, כנראה, לשאת בכל מחיר. **מפני שאנו אוהבים את שריביטחון שלנו, ודמי יש לב להגיד לו לא?**

* * *

מונח "ביטחון" הוא רב־צדדי מאוד. אין הוא פשוט כלל וכלל. אפשר להרוס את הביטחון האמיתי עליידי הגברת הבטחון הפורמלי. **ואין קשר אוטומטי בין ביטחון לבין תקציב־ביטחון.**

מזה ארבע שנים, אין לנו שריביטחון שהוא חבר בממשלה, המקבל חלק סביר מתקציב המדינה, והכפוף למינבלות הטבעיות של משאבי המדינה.

לשריביטחון, יושב משה דיין על תקן אי־שי של שולטאן, אין אדם בצמרת שהעז אי־פעם לסרב לו משהו.

שריבאוצר הכריז בעבר גלויות שאין הוא בודק את תקציב הבטחון, אלא מאשר אותו אוטומטית, כפי שהוא מוצע על־ידי דיין.

מבקר־המדינה משתחוה שדוש פעמים, ויחולק את נעליו, לפני שהוא נכנס להיכנס הי מקודש שר הביטחון.

האיש המטפל בממלכה כלכלית עצומה זו — כימעט מחצית תקציב־המדינה, כימעט שליש התוצר הלאומי — הוא פקיד שונא־פירסומת, שאינו כפוף לשום מרות דמיונית, והעושה את מלאכתו בדממה אולימפית.

"עורר־שריביטחון", צבי צור (הוא צ'רה) אינו סגן־שר, וממילא אינו חבר־כנסת ואינו מופיע בפניה. הוא אחראי אישית בפני דיין, ועושה כמיצותו, ואם כי יש לי כל האמון האישי למי שהיה המג"ד שלי בימי קרב, מצב זה אינו בריא.

זוהי היה המצב עד כה, בפשטותו: שריביטחון קבע את תקציב־הביטחון ככל העולה על רוחו, הממשלה וה־כנסת ענו אחריו אמן, ושרו את התקווה. **כודנו שילמנו.**

* * *

דם נורמלי אינו מסוגל לחשוב על מיליארדים. צריכים לחלק סכום זה ליחידות מובנות יותר. בישראל יש 635 אלף משפחות. כאשר תקציב־הביטחון מגיע ל־5.2 מיליארד ל"י, פירוש הדבר שכל משפחה משלמת עבורו, בממוצע, כימעט 8000 ל"י בשנה.

* * *

כמה עולה לך

לך

מזעורה דיין

אם תקציב־בטחון מביא לנטל מיסים ההורס את רצונ־העבודה — הרי הוא מוזיק לביטחון. אם תקציב־ביטחון מנופח גורם לחוסר אמצעים ל־בתי־ספר הגונים, לסתימת הפער הסוציאלי, לבריאות ציבורית תקינה, — הריהו פוגע במוראל הציבורי, בתשתית הלאומית, וממילא בביטחון. **שריביטחון ישראלי יכול לסכן את ביטחון המדינה יותר מכל שריביטחון מצרי או סורי, אם הוא עולה יותר מדי ביוקר.**

ולנו יש, כמדומני, שריביטחון היקר ביותר בעולם, אם נשווה את תקציב־הביטחון לתוצר הלאומי.

* * *

ריהאוצר התעורר סוף־סוף מתרדמתו הפוליטית המודעת, ורמז על רצונו להוריד מיליארד ל"י מ־תקציב־הביטחון הבא.

שריביטחון נרעש, ומפיץ סביבו רמוזים על משבר, על איום בהתפרטות, וכיוצא באלה.

איננו סבור כי די בקיצוץ של מיליארד אחד בכזה.

אני סבור שיש צורך בבחינה מדוקדקת מחודשת של כל תקציב־הביטחון, על־ידי ועדה בדרג עליון, מורכבת מאישיים עצמאיים — ובכללם רמטכ"לים לשעבר, יש לקצץ את כל המיותר, ולהוריד את תקציב־הביטחון ל־מימדים המתאימים למדינה כשלנו.

ואם שריביטחון סבור שבמיקרה זה עלינו להתפטר — מילא, אולי נשיג שר זול יותר.

דמעקה מ־650 לירות לחודש! אם הכנסתך היא מעל לזו של משפחה ממוצעת, הרי אתה משלם יותר — ואולי הרבה יותר — ביצורה של מסי־הכנסה, מיס־יעקיפין, ועוד ועוד.

למעשה, אתה משלם עוד יותר, כי תקציב־הביטחון אינו כולל סכומים שונים, הנוגעים לענייני ביטחון, אך המשבוצים בתקציבים אחרים. למשל: תשלום המשכורת לחיילי־מילואים משובץ בביטוח הלאומי, השייך למשרד־העבודה, ובכן, אין זה סכום מופשט.

זהו סכום ממושי ביותר, שאתה משלם אותו.

* * *

יננו יכולים לנתח כאן את תקציב־הביטחון, אולם יש דברים, שאיזכורם אינו מגלה סודות בטחוניים כמוסים.

כבר דיברנו במדור זה על האבסורד הפנטסטי שבישיבה הנוכחית של שירות־מילואים, המוציאה מנהל־עבודה חסרי־תחליף ממיפ־עליי־צור חיוניים, כדי שיעמדו בשער מיתקן בלתי־חשוב ובחבל המוט הצבעוני, המחשבה הכלכלית הבסיסית ביותר היתה מביאה ל־מסקנה שיש לגייס מילואים רק לצורכי אימונים של יחידות הדרושות למלחמה, וכי את תפקידי השמירה, הסיוור והשיגור והתחזוקה המיגרתית יש להעביר לצבא־קבע מוגדל ושכיר.

זה יביא לא רק לחיסכון עצום בתקציב־המדינה, אלא גם לחיסכון עצום במשק ולייעול כל המיפעלים.